

Naturskyddsföreningen i Göteborg
Fjällgatan 3 E
413 17 Göteborg
info.goteborg@snf.se

22 april 2008

Byggnadsnämnden
Göteborgs stad
sbk@stadsbyggnad.goteborg.se

Samrådsyttrande **Detaljplan för Vindkraftspark vid Arendal/Risholmen samt tillhörande miljökonsekvensbeskrivning**

Naturskyddsföreningen i Göteborg åsikt om utökningen av vindkraftsparken kan sammanfattas enligt följande:

- Projektet ska inte genomföras då det kan antas finnas miljömässigt bättre sätt att förse Volvos lastbilsfabrik med koldioxidfri el.
- Om vindkraftverks ändå skulle byggas ska något av de miljömässigt bättre alternativen undersökta i miljökonsekvensbeskrivningen, Hakefjorden eller Dana Svartskär, väljas och utredas vidare. Den nu föreslagna utökningen av vindkraftsparken vid Arendal/Risholmen ska därför inte genomföras, möjligen med undantag av kraftverket benämnt VG18.

Projektets syfte och alternativredovisning

Det anges att det specifika syftet med projektet är att utveckla Volvos lastvagnsfabrik i Tuve till en koldioxidfri fordonsfabrik. Det angivna syftet är vällovt och det finns flera alternativ till att förse fabriken med koldioxidfri el, som ur miljösynpunkt är mer eller mindre bra. Exempelvis kan Bra Miljöval-el köpas in som förutom att den är förnybar och inte ger något nettobidrag till atmosfärens koldioxidhalt följer uppställda kriterier för att reducera inverkan på biologisk mångfald. Idag finns det god tillgång till Bra Miljöval-el på marknaden.

El från de föreslagna vindkraftverken bedöms inte kunna klassas som Bra Miljöval då de har en negativ inverkan på Natura 2000-område och en viktig fågellokal. Torslandaviken hör till de utpekade fågellokaler som ska undantas vid Bra Miljöval-certifiering av vindkraft. (Definitivt besked kan dock inte ges förrän en eventuell ansökan prövats.)

Eftersom alternativa sätt att förse Volvos lastvagnsfabrik med koldioxidfri el inte redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen måste den kompletteras med detta innan beslut om projektet kan tas.

Föreningen bedömer dock att alternativet att köpa Bra Miljöval-el på marknaden är miljömässigt bättre och därför ska väljas framför att bygga den nu föreslagna vindkraftsparken. Alternativt om nya vindkraftverk avses uppföras för att uppfylla projektets syften ska dessa lokaliseras så att den el som produceras uppfyller 2002 års kriterier för Bra Miljöval el.

Påverkan på miljön

Vindkraft har en roll att fylla i ett energisystem baserat på förnybara energikällor. Kraftverken ger under drift låga utsläpp och kan ofta demonteras utan betydande bestående inverkan på miljön. Naturskyddsföreningen i Göteborg är därför positiv till etablering av nya vindkraftverk i lägen lämpliga för det. Det finns dock lägen som av naturvårdssynpunkt inte är lämpliga. I kriterierna för Bra Miljövalmärkning av elleveranser nämns lägen för vilka den producerade elen ej kan Bra Miljövalmärkas, och dessa lägen anser föreningen därför vara olämpliga lokaliseringar ur miljösynpunkt. Bland de lokaliseringar som inte kan godkännas för Bra Miljövalmärkning är Natura 2000-områden, naturreservat och viktiga fågellokaler. Reglerna så som de anges i Bra Miljövalkriterierna är dock generellt formulerade (förutom listan på fågellokaler) och de kan därför inte vara enda kriteriet för att bedöma en lokaliserings lämplighet utan en bedömning måste göras av varje enskild etablering eftersom det kan finnas ytterligare faktorer som gör vissa lokaliseringalternativ olämpliga.

Av denna anledning är huvudalternativet, som innefattar etablering intill Torslandaviken (viktig fågelokal, Natura 2000-område, IBA-område och blivande naturreservat) inte bara olämpligt utan dessutom mindre lämpligt än de andra alternativen.

De ur naturmiljösynpunkt mest kritiska frågeställningarna är inverkan på fågellivet och inverkan på undervattensmiljön, under såväl bygg- som driftsfaserna. Därtill kommer inverkan på landskapsbilden. Föreningen har inte tagit ställning till inverkan på kulturmiljön. När det gäller huvudalternativet verkar en omfattande studie av flygvägar ha gjorts vilket är bra. Föreningen är dock tveksam till djupet på och kvaliteten på andra delar av det material som presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen samt vissa av slutsatserna som presenteras:

- Inverkan på IBA-området (Important Bird Area) och dess värden är otillräckligt redovisat.
- Den kumulativa effekten av samtliga kraftverk har inte tillräckligt beaktats.
- Påståenden som att rastande sjöfåglar setts inom en radie på mellan 300 och 500 m från befintliga kraftverk kan absolut inte tas till intäkt för att en negativ påverkan på fågellivet sker i närheten av kraftverken. Dels måste man ta hänsyn till att olika arter kan ha olika grad av påverkan, dels kan olika individer av samma art ha olika beteende, dels kan fåglar under begränsad tid befinna sig i områden som inte är optimala för dem. Dessutom vill man försöka påstå att negativ påverkan endast skulle ske inom 300 m från kraftverken, gentemot de 500-800 m som normalt antas, utan att något verkligt belegg för att så skulle vara fallet har inte framförts. I sammanhanget ska dessutom hänsyn tas till kraftverkens storlek, enligt vad föreningen känner till i samma storleksordning eller högre än de största som hittills uppförts i Sverige. Detta borde snarast vara ett skäl att utöka området där en negativ påverkan kan förväntas ske.
- Föreningen delar inte uppfattningen att inget av miljömålen påverkas negativt. Då en negativ påverkan på fågellivet i och kring Torslandaviken kan förväntas innebär projektet ett försvårande av uppfyllandet av miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård samt Ett rikt växt och djurliv. Då uppförandet av kraftverken skulle försämra rekreativvärde kring Torslandaviken samt inverka på de kulturhistoriska värdena kring Nya Älvsborg försvåras uppfyllandet av miljömålet God bebyggd miljö.

Föreningen gör den bedömningen att risken för en negativ påverkan på fågellivet kring Torslandaviken är så stora att planen inte ska genomföras.

Ekonomiska aspekter

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen så avser man att lokalisera kraftverken till Arendal/Risholmen eftersom detta är ekonomiskt fördelaktigast, inte för att det skulle vara den miljömässigt mest lämpliga placeringen. Föreningen motsätter sig att de ekonomiska och inte de miljömässiga aspekterna får styra resultatet av en miljöprövning.

Av det material som presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen skulle kostnadsskillnaden mellan etablering vid Arendal/Risholmen och Dana Svartskär bara vara några öre per kWh. Om denna relativt lilla kostnadsskillnad skulle vara avgörande för projektets genomförbarhet är det tveksamt om det över huvud taget är ekonomiskt rimligt att genomföra. Med den osäkerhet som finns om framtida energipriser så borde antingen inget eller båda lokaliseringarna bedömas som byggbara. Dessutom verkar det inte vara så att den producerade elen ska säljas på den öppna marknaden utan levereras till Volvos lastvagnsfabrik. Om de väljer att få sin el levererad från ett visst kraftverk så får de betala de kostnader detta innebär. Som sagts ovan så kan fabriken göras koldioxidfri genom inköp av Bra Miljöval-el på den öppna marknaden.

Slutligen skulle det vara så att en etablering av vindkraftspark i Hakefjorden bättre lämpar sig för en större etablering, borde en sådan utredas. Detta skulle då ge ett än större tillskott av förnybar el än det nuvarande projektet.

Utvecklingen av området kring Torslandaviken

Torslandaviken är och har länge varit en viktig fågellokal, främst på grund av sitt läge i Göta älvs estuarium med rik näringsproduktion. Förutsättningarna har på grund av mänsklig påverkan förändrats under åren, och med det har även artsammansättningen ändrats. Påverkan i form av utfyllnader, deponier, flyg, illegal dumpning, hamnverksamhet, industiverksamhet, vindkraft, mm har under åren haft en negativ inverkan på fågellivet och dess förutsättningar. Under de senaste åren har dock en positiv trend kunnat skönjas, då Torslandaviken förklarats som Natura 2000-område med upprättande av en bevarandeplan och tagits upp på listan av blivande naturreservat inom länsstyrelsens program för skydd av tätortsnära natur. Göteborgs Hamn AB har i samråd med Göteborgs ornitologiska förening, Föreningen Torslandaviken naturreservat och Naturskyddsföreningen i Göteborg vidtagit vissa åtgärder inom de delar av området de disponerar för att främja fågellivet och öka attraktionskraften för fågelskådare och andra naturintresserade besökare. Det vore då olyckligt om ett annat kommunalt bolag Göteborgs Energi gick emot denna för området positiva trend genom att utöka vindkraftsparken vilket skulle försämra förutsättningarna för såväl fågelliv som friluftsliv i och intill Torslandaviken.

Naturskyddsföreningen i Göteborg
genom

Mats Andersson
ordförande